

Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 04.12.1990, sp. zn. 6 Co 1358/90, ECLI:CZ:KSCB:1990:6.CO.1358.1990.1

Číslo: 37/1992

Právní věta: O nabytí práva odpovídajícího věcnému břemeni výkonem práva (vydržením) nejde tehdy, když ten, kdo právo vykonává, se domnívá, že pozemek, k němuž právo vykonává a který je vlastnictvím fyzické osoby, patří obci, a když tento pozemek slouží k chůzi a jízdě také jiným fyzickým osobám.

Soud: Krajský soud v Českých Budějovicích

Datum rozhodnutí: 04.12.1990

Spisová značka: 6 Co 1358/90

Číslo rozhodnutí: 37

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Věcná břemena, Vlastnické právo, Vydržení

Předpisy: 40/1964 Sb. § 151o

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 37

O nabytí práva odpovídajícího věcnému břemeni výkonem práva (vydržením) nejde tehdy, když ten, kdo právo vykonává, se domnívá, že pozemek, k němuž právo vykonává a který je vlastnictvím fyzické osoby, patří obci, a když tento pozemek slouží k chůzi a jízdě také jiným fyzickým osobám.

(Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze 4. 12. 1990, [6 Co 1358/90](#))

Okresní soud v Jindřichově Hradci rozsudkem uložil žalovanému povinnost strpět chůzi a jízdu (jízdu maximálně v rozsahu deseti jízd v kalendářním roce) žalobců přes pozemek parc. č. 20 v L., a to v pruhu o šířce 2 m od zdi domu čp. 8 přes celý pozemek parc. č. 20, ohraničený na konci pozemkem parc. č. 674. Dále připustil zpětvzetí žaloby o určení povinnosti strpět chůzi a jízdu žalobců v pruhu o šíři 2 m od pozemku parc. č. 674 ke vchodu označenému na geometrickém plánu č. 1 (vchod do stodoly). Žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobcům náklady řízení částkou 950 Kčs do 3 dnů k rukám jejich právního zástupce.

Proti tomuto rozsudku se odvolal žalovaný. Vytýkal soudu prvního stupně nedostatečné provedení důkazů a jejich nesprávné hodnocení. Podle jeho názoru měl se soud prvního stupně zabývat otázkou hrubého nepoměru mezi věcným břemenem a výhodou oprávněných ve smyslu ustanovení § 135c odst. 6 o. z. Žalovaný se v průběhu řízení poukazem na tento hrubý nepoměr bránil a pokud měl soud prvního stupně ten právní názor, že je zapotřebí v tomto smyslu učinit řádný návrh, měl žalovaného podle ustanovení § 5 o. s. ř. poučit o nutnosti uplatnění vzájemného návrhu. Z těchto důvodů navrhoval, aby odvolací soud zrušil rozsudek soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Při odvolacím jednání žalovaný vznesl vzájemný návrh, kterým se domáhal vynesení rozsudku, že právo žalobců, týkající se povinnosti žalovaného trpět chůzí a jízdou (jízdou v rozsahu maximálně deseti jízd v kalendářním roce) přes pozemek parc. č. 20 v L. v pruhu o šířce 2 m ode zdi domu čp. 8 přes celý pozemek č. 20 téhož katastrálního území, ohraničený na konci pozemkem parc. č. 674, se zrušuje.

Žalobci se k odvolání žalovaného vyjádřili tak, že z provedeného dokazování je zřejmé, že žalobci faktickým výkonem práva vydrželi právo odpovídající věcnému břemeni. Pokud žalovaný ve svém odvolání poukazuje na hrubý nepoměr, pak se podle jejich názoru nelze s úspěchem bránit ve sporu o právo odpovídající věcnému břemenu pouhou námitkou stavu odpovídajícího vymezení dříve uvedenému v § 135c odst. 6 o. z. Aby se soud mohl takovou námitkou kvalifikovaně zabývat, musel by žalovaný podat vzájemný návrh, který by splňoval veškeré formální náležitosti. Z těchto důvodů navrhovali, aby odvolací soud napadený rozsudek soudu prvního stupně potvrdil.

Krajský soud v Českých Budějovicích změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žaloba žalobců o vyslovení povinnosti žalovaného trpět chůzí a jízdou (jízdou maximálně v rozsahu deseti jízd v kalendářním roce) přes pozemek parc. č. 20 - stavební plochu v L., a to v pruhu o šířce 2 m od zdi domu čp. 8 přes celý pozemek parc. č. 20, ohraničený na konci pozemkem parc. č. 674, se zamítá. Rozhodl také, že žalobci jsou povinni zaplatit žalovanému na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů částku 2018,45 Kčs do 3 dnů od právní moci rozsudku. Jinak zůstal rozsudek soudu prvního stupně nedotčen.

Z odůvodnění:

Věcná břemena vznikají ze zákona, rozhodnutím oprávněného orgánu, písemnou smlouvou a na základě závěti; právo odpovídající věcnému břemenu lze nabýt také výkonem práva. 1) Vlastníkem věci se stane občan, který má nepřetržitě v držbě movitou věc po dobu tří let a nemovitou věc po dobu deseti let. 2) Obdobně, pokud není stanoveno jinak, nabude občan právo odpovídající věcnému břemenu. 3)

Lze tedy nabýt právo odpovídající věcnému břemenu; může je však vydržet jen oprávněný držitel, tj. ten, kdo vykonává toto právo pro sebe a je se zřetelem ke všem okolnostem v dobré víře, že má k věci právo. 4)

Podle názoru odvolacího soudu však tato podmínka pro vydržení práva odpovídající věcnému břemenu nebyla ze strany žalobců splněna. Jak bylo dokazováním před soudem prvního stupně zjištěno, nepoužívali pozemek žalovaného k chůzi a k jízdě pouze žalobci pro sebe, ale tato část pozemku žalovaného byla k chůzi a jízdě používána v minulosti i jinými občany. Dále bylo z výpovědi žalobců zjištěno, že se až do nedávné doby domnívali, že uvedený pozemek je pozemkem obecním a nikoli pozemkem ve vlastnictví žalovaného. Za této situace nemohli být v dobré víře, že jim ve vztahu k žalovanému, případně k jeho právním předchůdcům, náleží právo chůze a jízdě přes uvedený pozemek. K vydržení práva odpovídající věcnému břemenu nestačí pouhý faktický výkon tohoto práva, ale oprávněný držitel musí vykonávat toto právo pro sebe a být v dobré víře, že k věci mu právo náleží. Tak tomu nemohlo v daném případě být za situace, kdy se žalobci, případně jejich právní nástupci, domnívali, že pozemek je obecní a slouží k chůzi a jízdě i jiným občanům obce.

Nemohli se žalobci tedy zároveň domnívat a být v dobré víře, že k pozemku, který je ve vlastnictví žalovaného, právě jenom jim náleží právo chůze a jízdy.

Vzhledem k tomu, že odvolací soud dospěl k opačnému závěru pokud jde o otázku vydržení práva odpovídající věcnému břemenu, byla zamítnuta žaloba žalobců o uložení povinnosti žalovanému strpět chůzi a jízdu žalobců přes pozemek žalovaného a v tomto smyslu byl změněn odvoláním napadený rozsudek podle ustanovení § 220 odst. 1 o. s. ř. S ohledem na závěry odvolacího soudu nemusel se odvolací soud blíže zabývat námitkami žalovaného, uvedenými v jeho odvolání, pokud jde o posouzení jeho obrany a poukazování na hrubý nepoměr mezi věcným břemenem a výhodou oprávněného.

Pokud v tomto smyslu učinil žalovaný při odvolacím jednání vzájemný návrh, nemohl jej ani odvolací soud projednat, neboť by tak došlo k porušení dvojinstančnosti soudního řízení. Vzájemným návrhem se bude muset soud prvního stupně ještě zabývat tak, že jej vyloučí k samostatnému projednání, a po jeho řádném zpoplatnění o něm rozhodne, pokud ovšem tento vzájemný návrh nebude vzat zpět.

S ohledem na výsledek odvolacího řízení byla žalovanému přiznána náhrada nákladů řízení před soudy obou stupňů podle ustanovení § 224 odst. 1 a § 142 odst. o. s. ř.

Poznámky pod čarou:

- 1) Viz nyní § 151o o. z.
- 2) Viz § 134 o. z.
- 3) Viz § 151o odst. 1 o. z.
- 4) Viz § 130 odst. 1 o. z.